

HET POEDERLIEN VAN DE CAUTIER

door W. J. van der Burg

Het artikel van J. Schier in Grondboor en Hamer no. 6/7 pag. 156 (1958) heb ik met belangstelling gelezen.

Het bevat zeker interessante gegevens van een plekje, dat de moeite waard is te bezoeken. Dat neemt echter niet weg, dat ik toch nog wel enkele opmerkingen over de inhoud van het artikel zou willen maken.

In de eerste plaats wordt het fossielhoudende mariene zand van de groeve bij de Cauter tegenwoordig (d.w.z. sinds het Int. Geol. Congres te Londen 1948) niet tot het Pliocen gerekend, maar tot het (onderste) Pleistoceen. Deze litorale afzettingen (Poederliën) vormen blijkens latere onderzoeken zeer waarschijnlijk een transgressiefase van het Amsteliën (zie bijv. Lagaay 1952, pag. 202; van Voorthuysen 1954, pag. 169). Overigens herkende Mej. Schreuder in 1950 reeds het pleistocene karakter van enige zoogdieren uit het Poederliën (Geol. geschiedenis v. Ned. Toelichting bij de geol. overzichtskaart 1 : 200.000 (1956), pag. 75). Het is ook niet juist, dat Dr F.J. Faber in zijn Geologie van Nederland zegt: "Bij de Cauter komt Scaldisien aan de oppervlakte", althans nu niet. Reeds in de oude, 3e druk van 1948, deel II pag. 352 en deel III pag. 105 wordt slechts over Pliocen gesproken.

Verder is het door Schier bedoelde, meest voorkomende fossiel in de groeve bij de Cauter niet "Pecten varia", maar Pecten (Chlamys) opercularis Linné 1758. Dat er voornamelijk Pecten- en Ostrea-soorten gevonden worden komt m.i. doordat soorten van andere geslachten door oplossing uit de afzetting verdwenen zijn. De schaal van Pecten en Ostrea is namelijk uit calciet (hexagonaal calciumcarbonaat) opgebouwd in tegenstelling tot het merendeel der overige weekdieren, die hun schelpen uit aragoniet (rhombisch calciumcarbonaat) opbouwen. Dit aragoniet lost in koolzuurhoudend water sneller op dan calciet.

Als laatste zou ik nog willen opmerken, dat het toch wel zeer wenselijk is in artikelen de literatuurbronnen zó volledig te vermelden, dat het mogelijk is ze na te slaan.

Oss, 10 januari 1959.

Literatuur:

- FABER, F.J. (1948) - Geologie van Nederland, 3e druk deel II pag. 352, deel III pag. 105.
- LAGAAY, R. (1952) - The Pliocene Bryozoa of the Low-Countries and their bearing on the marine stratigraphy of the North Sea Region. Med. Geol. Stichting Serie C-V, No. 5.
- PANNEKOEK, A.J. c.s. - Geologische geschiedenis van Nederland. Toelichting bij de geologische overzichtskaart van Nederland op de schaal 1:200.000 (1956) pag. 75.
- SCHIER, J. (1958) - Het Pliocen van de Cauter. Grondboor en Hamer; nieuwe reeks No. 6 en 7, pag. 156.
- VOORTHUYZEN, J.H. van (1954) - Crustal movements of the Southern part of the North Sea during Pliocene times. Geologie en Mijnbouw N.S. 16, pag. 169.